

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.692/2008/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év február hó 26. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntette miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt képviseletében a védő által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Bíróság 5.B.656/2006/22. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.124/2007/5. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Fővárosi Bíróság a 2007. év március hó 23. napján kelt 5.B.656/2006/22. számú ítéletében az I. rendű terheltet nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette miatt 13 évi fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról és a bűnügyi költség viseléséről.

(Az alapügyben eljáró bíróság ítéletében döntött a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségéről, őt a jelen felülvizsgálati eljárás nem érinti.)

Az első fokú ítélet - az ítéltábla által helyesbített és kiegészített - tényállásának lényege szerint az I. rendű terhelt a sértett unokájának, a jelen ügy II. rendű terheltjének férje.

A terheltek a sértett budapesti lakásába költöztek be. Az együttélés nehézségei miatt a sértettel való viszonyuk hamarosan megromlott. A bűncselekmény napján a sértett a kora délutáni órákban érkezett haza. Az I. és a II. rendű terhelt már otthon volt. Az I. rendű terhelt szóváltásba keveredett a sértettel, aki megfenyegette, hogy kiteszi őt és feleségét a lakásból. Az I. rendű terhelt a vita során feldühödött, bántalmazni kezdte a széken ülő

sértettet. Nyakánál megragadva a földre lökte őt. A sértett feje a padlóhoz ütődött. Az I. rendű terhelt ekkor legalább négy alkalommal, nagy erővel megtaposta, illetve megrúgta a földön fekvő sértettet. Tisztában volt azzal, hogy a nála fizikailag lényegesen gyengébb (148 cm magas), 84 éves sértettnek a nyakát és a mellkasát ért bántalmazásokkal olyan súlyos sérülést okozhat, amelynek következtében az életét veszítheti. A bántalmazást azonban ennek ellenére folytatta.

A sértett a jobb és bal karján lágyrész zúzódásokat, a hajas fejbőrben, a koponya-boltozat hátsó harmadában egy, kb. tenyérnyi kiterjedésű vérbeszűrődéses jellegű lágyrész zúzódást, a jobb oldali I-XII. bordák ablakos törését, mellkasának bal oldalán - véresen festenyzett mellúri folyadékgyülemmel járó, az I-XI. bordák elülső hónaljvonalában elhelyezkedő- haránttörést, nyakának mindkét oldalán, a nyelvcsont nagy szarvának bevérzéssel járó letörését és a pajzsporc jobb oldalán, valamint a pajzsporc és a gyűrűs porc határán vérbeszűrődéses jellegű lágyrész zúzódást szenvedett el. A mellkasi sérülések elszenvedését követően a sértett hely-, helyzetváltoztató mozgási képességét elvesztette.

Az I. rendű terhelt a bántalmazást követően a földön fekvő sértettet magára hagyta és feleségével együtt eltávozott a lakásból.

A sértett sérüléseinek elszenvedésétől a délutáni órákban bekövetkezett haláláig több óra telt el. Ez idő alatt rendkívüli fájdalmakat élt át, mivel a törött bordavégek irritálták a mellhártyát. Mellkasi légző-mozgásainak korlátozottsága jelentős fulladásérzettel járt.

A sértett életét a sérülések elszenvedését követően szakszerű és időszerű orvosi segítség nagy valószínűséggel megmenthette volna. Halálának közvetlen oka traumás sokk volt.

A terheltek a kora esti órákban érkeztek haza. Észlelték, hogy a sértett meghalt. Mentőt hívtak és félrevezető információkat adtak a sértett halálának előzményeiről.

E tényállás alapján az első fokú bíróság az I. rendű terhelt cselekményét a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősülő nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntettének minősítette.

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2007. év november hó 28. napján jogerős 5.Bf.124/2007/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: az I. rendű terhelt cselekményét különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntettének minősítette és főbüntetését 10 év fegyházbüntetésre enyhítette.

Pontosította az eljárás során felmerült bűnügyi költség I. rendű terheltet terhelő részét, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az ítélet tábla határozatának jogi indokolása szerint az I. rendű terhelt cselekményét nem az egész lakás használatának megszerzésével összefüggő haszonszerzési célzat, anyagi haszonszerzés motiválta. A sértett súlyos bántalmazása során tudata ugyan átfogta magatartásának lehetséges következményeit, e következményekbe belenyugodva cselekedett, de nem kívánta a sértett halálát. A terhére rótt emberölés büntettét tehát eshetőlegesen szándékkal követte el.

II. A jogerős ügydöntő határozat ellen a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott okból az I. rendű terhelt képviselőjében védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt

Érvelése szerint az I. rendű terhelt cselekménye nem minősíthető különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettként, e törvénysértő minősítés törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte. Az I. rendű terhelt szándéka kizárólag testi sértés okozására irányult, a súlyosabb, halálos eredmény tekintetében őt csupán gondatlanság terheli. A védő a terhelt bűnösségére vont következtetés kapcsán egyes körülmények értékelését vitatta: vélekedése szerint a tett lehetséges következményeinek felismerésében a terhelt gyógymasszőri képzettsége nem bírt jelentőséggel, és nem játszott szerepet abban az I. rendű terhelt és a sértett testi arányai közötti különbség sem. Mindezekre figyelemmel a sérelmezett ítélet megváltoztatását indítványozta. Az I. rendű terhelt bűnösségét halált okozó testi sértés büntettként látta megállapíthatónak, s az enyhébb minősítésnek megfelelően indítványozta enyhébb büntetés kiszabását.

A Legfőbb Ügyészség BF.1906/2008. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartva, a sérelmezett határozatok hatályban tartását indítványozta. A cselekmény elkövetésének alanyi és tárgyi ismérveit értékelve hangsúlyozta, hogy az I. rendű terhelt a sértett bántalmazása során a halálos eredmény elmaradásában alappal nem bízhatott. Utalt arra, hogy a véletlenben való bizakodás a joggyakorlat szerint lényegében a lehetséges következményekbe való belenyugvás, ez pedig az eshetőlegesen szándékkal elkövetett emberölés büntettként megállapítását megalapozza. A legfőbb ügyészi álláspont szerint a cselekmény különös kegyetlenséggel elkövettként történt minősítésére is törvényesen került sor, az irányadó büntetési keretek között kiszabott fegyházbüntetés ugyancsak törvényes.

A felülvizsgálati eljárásban megtartott nyilvános ülésen a védő az írásbeli indítványát fenntartotta és új érvekkel egészítette ki.

Felszólalásában sérelmezte a jogerős ítélet iratellenes megállapításait, állítása szerint az I. rendű terhelt nem fojtogatta a sértettet. Vitatta, hogy a sértettet rúgta, taposta volna. A különös kegyetlenséggel történt elkövetés megállapítása kapcsán arra hivatkozott, hogy maga az alapcselekmény mindig durva, kegyetlen. A sértetten az orvos külsérelmi nyomot nem talált, a boncolásra több nappal később került sor. A sértett sérüléseit italozó életmódja miatti többszörös elesésre vezette vissza.

A Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilvános ülésen az indítvány előterjesztőjének felszólalása ellenére is alaptalannak és részben törvényben kizártnak tartotta a felülvizsgálati indítványt.

Az I. rendű terhelt a nyilvános ülésen kiemelte, hogy a sértettet nem a nyakánál, hanem a vállánál ragadta meg, nem rugdosta és nem taposta. Az orvosszakértő tárgyalási vallomása alapján megállapíthatónak látta, hogy a sértett sérülései ütéstől és eleséstől is keletkezhetnek. Hivatkozott arra, hogy gyógymasszőrként különösebb anatómiai ismereteket nem szerzett.

III. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a felülvizsgálati indítványnak az ítéleti tényállás egyes megállapításait vitató érvei a felülvizsgálati eljárásban nem értékelhetők.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás az irányadó, az eredménnyel nem támadható.

Ebből következően a cselekmény jogi minősítését és a kiszabott büntetés törvénysértő voltát sérelmező, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontjában írt felülvizsgálati ok alátámasztásául felhozott érvek kizárólag a bíróság által megállapított tényekre épülhetnek. Amikor az I. rendű terhelt tagadta, hogy a sértettet a nyakánál megragadva lökte a földre, illetve lábával megtaposta - a tényállást támadta. A felülvizsgálat Be. által szabályozott eljárásjogi feltételeit figyelembe véve nem tekinthető elfogadható jogi hivatkozásnak az olyan anyagi jogi vonatkozásokat érintő érvelés, amely valójában nem a jogerős ítélet tényein, hanem az indítványozó által helyesnek vélt, ám az ítélettől eltérő tényállás jogi értelmezéséből adódik.

A Legfelsőbb Bíróság ez okból Be. 423. § (1) bekezdésében rögzített eljárásjogi előírással összhangban az indítvány anyagi jogi kifogásait megalapozó védői érveket a felülvizsgálati eljárásban is irányadó (alapítéleti) tényállás figyelembe vételével vizsgálta. Megállapította, hogy az indítvány e részében sem alapos.

Az irányadó ítéleti tényállás szerint az I. rendű terhelt a sértettet a nyakánál megragadva lökte a földre úgy, hogy feje a

padlóhoz ütődött, földön fekvő, tehetetlen helyzetében nagy erővel megtaposta, illetve megrúgta a sértettet. A nyak az emberi test életfontosságú része. Köztudomású, hogy a közepes vagy ezt meghaladó erővel történő rátaposás csakúgy, mint a mellkas nagy erővel történő megtaposása, megrúgása - halált eredményezhet.

A bántalmazás következtében elszenvedett súlyos nyaki- és mellkasi sérülések, bordatörések a sértettet elsődlegesen magatehetetlen állapotba hozták. Magára hagyva több órán át fulladásérzettel kísért rendkívül nagy fájdalmakat kellett elszenvednie. Segítségre nem számíthatott, mert a terheltek a lakásba bezárva hagyták őt. Az I. rendű terhelt hazatéréséig eltelt több órás időtartam alatt a sértett súlyos fájdalmak és szenvedés között, közvetlenül a bántalmazás és a fájdalmak miatt kialakult általános idegsokk következtében halt meg.

Az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy az I. rendű terhelt szándéka eredetileg valóban a sértett bántalmazására irányult. Köztudott azonban, hogy a rendkívül durva, kegyetlen elkövetés, a nyak, illetve a mellkas többszörös csonttörését eredményező rúgása, taposása a sértett halálát eredményezheti. Ennek lehetőségét a cselekmény során a terhelt felismerte. A magatehetetlen, földön fekvő többszörösen sérült sértettet magára hagyva a lakásba bezárta. A sértett rendkívüli szenvedésébe és halálának bekövetkezésébe belenyugodott.

Az ítéleti tényállás alapján az I. rendű terhelt ölési cselekményének eltérő (enyhébb) anyagi jogi minősítése szóba sem jöhet.

A felülvizsgálati eljárásban az alapügyben kiszabott büntetés megváltoztatásának feltételeit a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja szabályozza. E szerint ilyen okból felülvizsgálatnak (s ennek nyomán a jogerős ítéletben kiszabott büntetés megváltoztatásának) csak akkor van helye, "ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki". Anyagi jogsértés nélkül, tehát a törvényes büntetési tételkeretek között kiszabott büntetés megváltoztatására a felülvizsgálati eljárásban tehát nincs eljárásjogi lehetőség, a joghátrány megválasztásával összefüggő bírói értékelés felülvizsgálat tárgya nem lehet. A Legfelsőbb Bíróság ezért a felülvizsgált határozatokat a Be. 426. §-a értelmében az I. rendű terheltet érintően hatályukban fenntartotta.

A végzés ellen fellebbezésnek a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatnak a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. A Be. 418. § (3) bekezdése értelmében minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, a más által

azonos tartalommal előterjesztett felülvizsgálati indítvány benyújtását a Be. 421. § (3) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2009. év február hó 26. napján

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Katona Sándor s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
bírószági ügyintéző
Kné